

OPONENTSKÝ POSUDEK (DIPLOMOVÁ PRÁCE)

Jméno diplomanta:	Julie Havlíková
Téma práce:	Závěť
Rozsah práce:	78 stran vlastního textu (dle prohlášení autora 231.001 znaků, tj. 128,33 normostran)
Datum odevzdání práce:	28. 11. 2023 (el. podoba), 01. 12. 2023 (tištěná podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat především za aktuální, než za nové. Institutu závěti je v české nauce soukromého práva věnována pozornost již tradičně. Avšak vzhledem k tomu, že rekonstrukce soukromého práva přinesla v dědickém právu především značné rozšíření autonomie vůle zůstavitele, pokud jde o možnosti dispozic s jeho jměním mortis causa. To spolu s rostoucí majetkovou stratifikací napříč společností umocňuje zájem odborné i laické veřejnosti o problematiku dědického práva, institut závěti v to samozřejmě počítaje.

Hodnocení oponenta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jedná se o téma do jisté míry tradiční, díky čemuž má diplomantka k dispozici standardní paletu zdrojů, jak pokud jde o literaturu, tak pokud jde o judikaturu. Faktor, který zvyšuje náročnost práce na zpracování, je dán zásadními změnami, které v dědickém právu přinesla rekonstrukce soukromého práva. Diplomantka tak musí velmi pečlivě vážit, jaká doktrinární i judikaturní stanoviska z dřívější doby jsou přenositelná na současnou úpravu. Ostatně práce s judikaturou, která do značné míry vždy dotvářela dědické právo, musí být v práci na toto téma velmi důsledná, což rovněž zvyšuje náročnost tématu na (úspěšné) zpracování.

Hodnocení oponenta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání souvisejících praktických znalostí (zejm. judikatury), při čemž lze čerpat z uvedeného okruhu literatury, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do sedmi kapitol, k čemuž je třeba přičíst také úvod a závěr práce. V první kapitole se autorka zabývá dědickým právem obecně, včetně předpokladů dědění. Druhá kapitola se zabývá děděním ze závěti a zde se již počíná těžiště práce. Navazující kapitola je věnována formám závěti, na kterou navazuje kapitola čtvrtá, pojednávající o specifikách tzv. videozávěti. V páté kapitole je pozornost věnována vedlejším doložkám, v kapitole šesté pak samotné transmisi dědictví. Kapitola sedmá pojednává o zrušení závěti. Jednotlivé kapitoly se dále dělí na menší celky, také zde je zachován postup od obecného k dílčímu, jak je tomu napříč celou prací. Zvolená systematika tak umožňuje pokrýt všechny aspekty relativně širokého tématu závěti, zároveň je adekvátně reflektována v rámci formálního dělení práce.

Hodnocení oponenta: Jednotlivé tematické celky jsou voleny v logické posloupnosti, celková logická stavba práce je promítnuta také do dílčího členění jednotlivých kapitol, které je ve srovnání s podobnými pracemi vypracováno pečlivě a svědčí o hloubce zpracování

tématu. Systematika práce i její formální členění odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

V úvodu autorka definuje cíl práce, kterým je poskytnout čtenáři „(...) *popis a rozbor účinné právní úpravy závěti a současně na ni nahlédnout ve světle judikatury, pokud možno aktuální, ale rovněž historické*“ Takovéto vymezení cíle práce lze považovat za adekvátní v rámci diplomové práce, rovněž zvolená systematika je s to vést k dosažení tohoto cíle.

Na práci lze kladně hodnotit několik aspektů. Předně jde o komplexnost zpracování tématu, které však zároveň není na újmu hloubce (a podrobnosti) celého textu.

Kladně lze hodnotit rovněž skutečnost, že se autorka nevyhýbá ani tématům, která nejsou v dědickém právu traktována tradičně. Jde především o zařazení kapitoly čtvrté, pojednávající o problematice videozávěti. Nástup a masové rozšíření prostředků audiovizuální komunikace, navíc podpořené stále rostoucí popularitou sociálních sítí, nelze přehlížet. V té souvislosti lze rovněž kladně hodnotit, že autorka k tématu přistupuje vyváženě a kriticky, tj. vědoma si jak pozitiv, tak ale i případných možných negativ připuštění této formy závěti (srov. zejm. s. 39 a násl.).

Dalším nesporným kladem práce, je schopnost práce autorky s judikaturou, a to nejen s judikaturou domácích soudů (celkem 52 judikátů, což je ve srovnání s podobnými pracemi nadstandardní počet), ale také s judikaturou zahraniční, z oblasti anglosaského práva. Tato kazuistika, ve srovnatelných pracích jen málokdy vídaná, je vítaným zpestřením celé práce. Jde jednak o kapitolu 4.3., v níž autorka velmi podrobně analyzuje rozhodnutí australského soudu ohledně závěti zaznamenané v paměti telefonu a (v kopii) v počítači, jednak o rozhodnutí kanadského soudu týkajícího se problematiky závěti vyryté na blatníku traktoru (s. 25 a násl.). Autorka prokázala schopnost práce jak se zahraniční judikaturou, tak i odpovídající literaturou (celkem sedm zahraničních zdrojů).

O podrobnosti zpracování celé práce svědčí poznámkový aparát, který čítá celkem 362 poznámek pod čarou, což je v pracích tohoto druhu jistě nadstandardní počet. Poznámkový aparát je veden striktně lege artis.

Pro úplnost lze dodat, že práce je na výborné úrovni rovněž po formální a jazykové stránce.

Jako *obiter dictum*, bez vlivu na hodnocení celé práce jako velmi zdařilé, vyjadřuje oponent pochyby nad vhodností volby úvodního citátu na s. 1 – vždyť celý text práce uvedený citát vlastně vyvrací – smrt ani zdaleka není konečná čára za vším, protože právě otázky dispozic se jměním *mortis causa*, jimiž se autorka zabývá, se teprve smrtí zůstavitele otevírají do plné šíře a se všemi svými aspekty.

Vzhledem k uvedenému práci celkově hodnotím jako zdařilé zpracování tématu, které vyniká snahou o komplexnost a podrobnost, ale také podrobnými rozbory zajímavé zahraniční judikatury.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl diplomové práce je uveden výše. Autorka tento cíl splnila, všechny její závěry mají oporu v textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz generuje dokument čítající 2859 stran, představující 113 dokumentů obsahujících shody, čímž je generována celková podobnost (<i>overall similarity</i>) 19 %. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 4 %. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument v rámci časové dotace pro

	<p>oponování práce prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 38 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 14 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 3 % (od zdroje č. 2 se vykazuje shoda 2 % méně). Pokud jde o zdroj č. 1, je třeba konstatovat, ani toto číslo samo o sobě ničeho nevypovídá, neboť jde o souhrn všech shod z jednoho zdroje (dspace.cuni.cz – digitální repozitář UK), v němž jsou ovšem agregovány jednotlivé dílčí zdroje z tohoto úložiště. Po prostudování indikovaných shod lze navíc konstatovat, že se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, ustálených právních obrátů, citací zákonných ustanovení a judikatury, které musí být logicky shodné. Na základě všech těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce <i>lege artis</i>.</p>
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše, a to jako zdařilá a odpovídající požadavkům na práce tohoto druhu.
Práce s literaturou (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje (což dokládá i počet poznámek pod čarou: celkem 362, srov. již výše). Seznam použitých pramenů je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autorka pracovala s necelými 50 zdroji ať už monografického či časopiseckého charakteru (vč. 7 zahraničních) a rovněž s judikaturou (52 judikátů, srov. již výše). Celkově je práce se zdroji zcela dostačující v rámci požadavků kladených na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu diplomové práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, k podrobnosti zpracování již výše. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů je pravděpodobně vyšší než průměrná normostrana. Text neobsahuje grafy či tabulky, což je vzhledem k tématu práce pochopitelné. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň je nadstandardní, práce zjevně prošla důkladnou jazykovou a formální korekturou.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- 6.1 Připomínky – srov. výše v rámci podrobného hodnocení.
- 6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) V rámci kazuistiky ohledně videozávěti uložené v paměti telefonu zůstavitele analyzovala diplomantka rovněž otázku nedostupnosti tohoto originálního souboru a posuzování celého případu na základě kopie závěti, nalezené podobě videosouboru uloženého v PC. Jak by diplomantka (podle českého práva) právně posoudila situaci, kdy zůstavitel sepsal holografní závěť a tuto měl uloženou v šuplíku svého psacího stolu. Dům, v němž byla takto závěť uložena, však vyhořel, zůstavitel při požáru zemřel a dochoval se pouze soubor pdf, jehož obsahem byl (barevný) sken zničené závěti. Nešlo však o sken na základě autorizované konverze dokumentů, nýbrž o sken, který pořídil „z opatrnosti“ sám zůstavitel.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Výborně.

V Praze dne 11. 12. 2023

 doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
 oponent diplomové práce